

Opća deklaracija o pravima čovjeka

Budući da su priznavanje urođenog dostojanstva i jednakih neotuđivih prava svih članova ljudske obitelji temelj slobode, pravde i mira u svijetu,

Budući da su nepoštivanje i preziranje prava čovjeka imali za posljedicu akte koji su grubo vrijeđali savjest čovječanstva, i budući da je stvaranje svijeta u kojem će ljudska bića uživati slobodu govora i vjerovanja i slobodu od straha i nestašice bilo proglašeno kao najviša težnja običnih ljudi,

Budući da je bitno da prava čovjeka budu zaštićena vladavinom prava, da čovjek ne bude primoran da kao zadnjem sredstvu pribjegne pobuni protiv tiranije i ugnjetavanja,

Budući da je bitno da se unapređuje razvoj prijateljskih odnosa između naroda,

Budući da su narodi Ujedinjenih naroda ponovo potvrdili u Povelji svoju vjeru u osnovna prava čovjeka, u dostojanstvo i vrijednost čovjekove osobe i u ravnopravnost muškaraca i žena i pošto su odlučili da unapređuju društveni napredak i bolji životni standard u široj slobodi,

Budući da su se Države Članice obvezale da, u suradnji s Ujedinjenim narodima, postignu unapređenje općeg poštivanja čovjekovih prava i osnovnih sloboda i njihovo obdržavanje,

Budući da je zajedničko razumijevanje tih prava i sloboda od najveće važnosti za puno ostvarenje te obveze,

to

OPĆA SKUPŠTINA

proglašuje

OVU OPĆU DEKLARACIJU O PRAVIMA ČOVJEKA kao zajedničko mjerilo postizavanja za sve narode i sve države radi toga da bi svaki pojedinac i svaki organ društva, imajući Deklaraciju stalno na umu, težili da učenjem i odgojem doprinesu poštivanju ovih prava i sloboda i da bi progresivnim nacionalnim i međunarodnim mjerama osigurali njihovo opće i djelotvorno priznanje i obdržavanje, kako među narodima samih Država članica, tako i među narodima onih područja koja su pod njihovom sudbenošću.

ČLANAK 1. Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i sviješću i treba da jedno prema drugome postupaju u duhu bratstva.

ČLANAK 2. Svakome su dostupna sva prava i slobode navedene u ovoj Deklaraciji bez razlike bilo koje vrste, kao što su rasa, boja, spol, jezik,

Ova Deklaracija prihvaćena je od strane Generalne skupštine UN 10. 12. 1948. godine (Narodne novine, Zagreb, 1971. godina)

vjera, političko ili drugo mišljenje, narodnosno ili društveno porijeklo, imovina, rođenje ili drugi pravni položaj. Nadalje, ne smije se činiti bilo kakva razlika na osnovu političkog, pravnog ili međunarodnog položaja zemlje ili područja kojima neka osoba pripada, bilo da je ovo područje nezavisno, pod starateljstvom, nesamoupravno, ili da se nalazi ma pod kojim drugim ograničenjima suverenosti.

ČLANAK 3. Svatko ima pravo na život, slobodu i osobnu sigurnost.

ČLANAK 4. Nitko ne smije biti držan u ropstvu ili ropskom odnosu; ropstvo i trgovina robljem zabranjuju se u svim njihovim oblicima.

ČLANAK 5. Nitko ne smije biti podvrgnut mučenju ili okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kažnjavanju.

ČLANAK 6. Svatko ima pravo da se svagdje pred zakonom priznaje kao osoba.

ČLANAK 7. Svi su pred zakonom jednaki i imaju pravo, bez ikakve diskriminacije, na jednaku zaštitu protiv bilo kakve diskriminacije kojom se krši ova Deklaracija i protiv svakog podsticanja na takvu diskriminaciju.

ČLANAK 8. Svatko ima pravo na djelotvorna pravna sredstva putem nadležnih nacionalnih sudova zbog djela kojima se krše osnovna prava koja su mu podijeljena u ustavu ili zakonu.

ČLANAK 9. Nitko ne smije biti podvrgnut samovoljnom hapšenju, zatvoru ili izgonu.

ČLANAK 10. Svatko ima pravo da ga u punoj jednakosti pošteno i javno sasluša nezavisan i nepristran sud radi utvrđivanja njegovih prava i obveza i bilo kakve krivične optužbe protiv njega.

ČLANAK 11. (1) Svatko tko je optužen za krivično djelo ima pravo da se smatra nevinim dok se na temelju zakona krivnja ne dokaže na javnom pretresu na kojem je imao sva jamstva potrebna za svoju obranu.

(2) Nitko se ne smije smatrati krivim za krivično djelo na temelju bilo kakvog čina ili propusta koji nisu predstavljali krivično djelo u smislu nacionalnog ili međunarodnog prava u vrijeme kada su oni bili počinjeni. Isto tako ne smije se izricati kazna teža od one koja se mogla primijeniti kada je krivično djelo počinjeno.

ČLANAK 12. Nitko ne smije biti izvrgnut samovoljnom miješanju u njegov privatni život, obitelj, dom ili prepisku, niti napadajima na njegovu čast i ugled. Svatko ima pravo na zaštitu zakona protiv ovakvog miješanja ili napada.

ČLANAK 13. (1) Svatko ima pravo na slobodu kretanja i stanovanja unutar granice svake države.

(2) Svatko ima pravo da napusti bilo koju zemlju, uključujući svoju vlastitu, i da se vrati u svoju zemlju.

ČLANAK 14. (1) Svatko ima pravo da traži i uživa u drugim zemljama utočište pred progonima.

(2) Na to se pravo ne može pozvati u slučaju progona koji su zaista izazvani nepolitičkim zločinima ili djelima protivnima ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

ČLANAK 15. (1) Svatko ima pravo na nacionalnost.

(2) Nitko ne smije samovoljno biti lišen svoje nacionalnosti niti mu se smije odreći pravo da promijeni svoju nacionalnost.

ČLANAK 16. (1) Punoljetni muškarci i žene bez ikakvih ograničenja u pogledu rase, državljanstva ili vjere, imaju pravo da sklope brak i da osnuju obitelj. Oni su ravnopravni prilikom sklapanja braka, za vrijeme njegova trajanja i prilikom njegova razvoda.

(2) Brak se sklapa samo uz slobodan i potpuni pristanak onih koji namjeravaju stupiti u brak.

(3) Obitelj je prirodna i osnovna društvena jedinica i ima pravo na zaštitu društva i države.

ČLANAK 17. (1) Svatko ima pravo da sam posjeduje imovinu, a isto tako da je posjeduje u zajednici s drugima.

(2) Nitko ne smije samovoljno biti lišen svoje imovine.

ČLANAK 18. Svatko ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjere; to pravo uključuje slobodu promijeniti svoju vjeru ili vjerovanje i slobodu da se, bilo pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, ispoljava vjera ili vjerovanje učenjem, vršenjem, obredima i obdržavanjem.

ČLANAK 19. Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja; ovo pravo uključuje slobodu mišljenja bez tuđeg miješanja a isto tako i traženje, primanje u saopćavanje obavještenja i ideja bilo kojim sredstvima i bez obzira na granice.

ČLANAK 20. (1) Svatko ima pravo na slobodu mirnog zborovanja i udruživanja.

(2) Nitko ne može biti primoran da pripada nekom udruženju.

ČLANAK 21. (1) Svatko ima pravo da sudjeluje u upravi svoje zemlje, neposredno ili preko slobodno izabраних predstavnika.

(2) Svatko ima pravo na jednak pristup javnim službama u svojoj zemlji.

(3) Treba da volja naroda bude osnova vladine vlasti; treba da se ta volja izražava u povremenim i istinskim izborima, koji treba da se provode općim i jednakim pravom glasa, tajnim glasanjem ili odgovarajućim postupcima slobodnog glasanja.

ČLANAK 22. Svatko, kao član društva, ima pravo na socijalno osiguranje i pravo da ostvaruje ekonomska, socijalna i kulturna prava neophodna za svoje dostojanstvo i za razvoj svoje ličnosti putem državne pomoći i međunarodne suradnje, a u skladu s organizacijom i sredstvima svake države

ČLANAK 23. (1) Svatko ima pravo na rad, na slobodan izbor zaposlenja, na pravične i povoljne uvjete rada i na zaštitu od nezaposlenosti.

(2) Svatko bez razlike ima pravo na jednaku plaću za jednaki rad.

(3) Svatko tko radi ima pravo na pravičnu i povoljnu naplatu koja njemu i njegovoj obitelji osigurava čovjeka dostojni opstanak i koja se, po potrebi, dopunjuje drugim sredstvima socijalne zaštite.

(4) Svatko nja pravo da radi zaštite svojih interesa obrazuje sindikate i da stupi u njih.

ČLANAK 24. Svatko ima pravo na odmor i dokolicu uključujući razumno ograničenje radnih sati i periodične plaćene praznike.

ČLANAK 25. (1) Svatko ima pravo na životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samoga i njegove obitelji, uključujući hranu, odjeću, stan i liječničku njegu i potrebne socijalne usluge, kao i pravo na osiguranje za slučaj nezaposlenosti, bolesti, nesposobnosti, udovištva, starosti ili drugog pomanjkanja sredstava za život u prilikama koje su izvan njegove moći.

(2) Majka i dijete imaju pravo na naročitu brigu i pomoć. Treba da sva djeca, bilo rođena u braku ili izvan njega, uživaju istu socijalnu zaštitu.

ČLANAK 26. (1). Svatko ima pravo na obrazovanje. Obrazovanje tređa da bude besplatno, bar u osnovnim i nižim stupnjevima. Osnovno obrazovanje treba da bude obavezno. Tehničko i stručno obrazovanje treba da bude općenito pristupačno, a više obrazovanje treba također da bude svima pristupačno na temelju sposobnosti.

(2) Obrazovanje treba da bude usmjereno na puni razvitak ljudske ličnosti i na učvršćenje poštovanja čovjekovih prava i osnovnih sloboda. Ono treba da unapređuje razumijevanje, snošljivost i prijateljstvo među svim narodima, rasnim i vjerskim skupinama, i treba da unapređuje djelatnost Ujedinjenih naroda na održanju mira.

(3) Roditelji imaju prvenstveno pravo da biraju vrstu obrazovanja za svoju djecu.

ČLANAK 27. (1) Svatko ima pravo da slobodno sudjeluje u kulturnom životu zajednice, da uživa u umjetnosti i da učestvuje u znanstvenom naporu i u njegovim koristima.

(2) Svatko ima pravo na zaštitu moralnih i materijalnih interesa koji proističu ma od kojeg znanstvenog, književnog ili umjetničkog proizvoda kojemu je on autor.

ČLANAK 28. Svatko ima pravo na društveni i međunarodni poredak u kojem prava i slobode izložene u ovoj Deklaraciji mogu biti potpuno ostvarene.

ČLANAK 29. (1) Svatko ima obaveze prema zajednici iz koje je jedino moguće slobodno i puno razvijanje njegove ličnosti.

(2) U vršenju svojih prava i sloboda svatko treba da bude podvrgnut samo onim ograničenjima koja su određena zakonom isključivo u cilju osiguranja dužnog priznanja i poštovanja prava i sloboda drugih i u cilju zadovoljenja pravičnih zahtjeva morala, javnog poretka i općeg blagostanja u demokratskom društvu.

(3) Ta prava i slobode ni u kojem slučaju se ne mogu primjenjivati protivno ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

ČLANAK 30. Ništa se u ovoj Deklaraciji ne može tumačiti kao pravo ma koje države, skupine ili osobe da sudjeluje u bilo kojoj djelatnosti ili da vrši bilo kakvu djelatnost usmjerenu na uništenje bilo kojih ovdje izloženih prava i sloboda.